

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvenem ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Sloga ali nesloga?

(Zopet dopis iz omladinskih krogov.)

Z veseljem je pozdravljal vsak slovenski rodoljub v slov. časnikih članke, ki naj bi pripravljali pot do narodnega zedinjenja kolikor je baš mogoče. Če se je našel neki „ultra“, ki v „Slov. Nar.“ proti spravi polemizuje, in če bi se mislilo, da ima „veliki del naše odrasle mladine“ takove nazore, moremo temu ugovarjati in izjaviti, da se naša, mili svoj narod ljubeča mladina veseli pomirjenja, katero od svojih vodjev tudi gotovo pričakuje, ker bode v velik hasek za naš naroden napredek. Pisatelj „Modus vivendi“ št. 251 v „Slov. N.“ tega ne more ovreči, če celega Borneja citira. V onem članku nekatere misli niso do konca izvedene in ne s fakti dokazane, torej je težko nanj odgovarjati. Iz tega vzroka se čemo baviti s prašanjem: Je-li pomirjenje mej narodnima strankama, liberalno in klerikalno, potrebna in hasnovita ali ne? Poprej pa naj bode povedano, da naj se slovenska mladina po njeni večini od nobene strani ne sumniči in naj se za nobeno stranko žnjo reklama ne dela, ker enkrat za vselej: slovenska misleča mladina je **najprvo narodna** in potem, kar se samo zagovarja, liberalna, ker v zdajšnjem veku nij znanost s kitajskim zidom obzidana.

Kdor je naše življenje zadnjih dveh let opazoval, ta bode rekel, da nam je razpor vendar le veliko škode naredil. Jaz trdim, da se ne more tajiti, da je politični razpor bil glavni vzrok tišine na literarnem polju. Komu bi se tudi spoljubilo v mili besedi poezijo Slovincem gojiti, ko so se ti mej tem najhuje osobno borili? Iz ljubezni do svojega naroda so naši pisatelji in pesniki svoje umotvore izdelovali; kdo pa je imel do sedaj k temu spodbuje in navdušenja, ko je bilo naše socijalno življenje po mejusobnem napadanju tako otrovano, ko sta si le klerikalizem in liberalizem nasproti stala, narodnostno vprašanje pa se je skoraj v nemar puščalo? Pogled v našo literaturo kaže jasno nasledke razpora.

Poglejmo na narodno politično polje. Tu so enake prikazni. Neglede na to, da naša narodna društva in čitalnice propadajo, denarni zavodi hirajo, slovenski časopisi podpore izgubivajo, izgubili smo pri zadnjih volitvah dosti terena. Facta loquuntur.

Kar se slednjič narodne zavesti tiče, smo si (bodimo odkritosrčni) z razporom tudi škodili. Vpraša se, kje imamo svoje korenine, svojo podlogo? Le en odgovor je mogoč. Mi imamo le en stan, to je kmet-ski. Moramo tedaj s tem faktorjem računati, katerega imamo. Dokler smo bili edini, t. j.

narodni, delali smo vsi za razširjenje narodne zavesti, ne naglašaje klerikalnih niti liberalnih principov, katerih naš kmet itak dobro razumeti ne more; in skupnemu delovanju nij izostal ugoden uspeh, narodnost se je uže bila jako ukoreninila — Naenkrat pride tisto pravonarstvo, razpor, narod razdvojen v klerikalce in liberalce, nij se dovolj brigal za narodnost. Dokler smo bili edini, nam je vsem kmet zaupal, verjel in pravico spoznal, ko so se pa, prejšnji zavzniki, mej seboj sumničiti in obrekovati začeli, slutil je kmet bog ve kaj, ločil se od nas, ker nij vse tako zaupal in šel v naročje nemškutarjev, ki so bili edini. Klerikalci to še bolj vidijo lahko, nego mi, in vsak ki je imel pri zadnjih volitvah opraviti. Začeti se mora od spodaj. Le na narodni podlagi je mogoča višja omika in svobodomje.

Hrvatje niso vrgli med narod niti klerikalnega niti liberalnega vprašanja, ampak delalo se je za narodnost; in Hrvati so si priborili celo najvišji narodni duševni hram in zdaj delajo za napredek počasi pa — varno. Ali nam nebi bili to posnemanja vredni izgledi?

Pisatelj članka „Modus vivendi“ je v skrbeh, kaj bi slov. časniki pisali, ko bi se sprava dovršila. Gospodine ne bodite tako principijalni ali prav za prav pedantni!

Kaj je pisal „Sl. Nar.“ in drugi slov. časniki pred razporom.

Kaj piše „Obzor“, srbska „Zastava“, ruski „Golos“ itd.

Po spravi klerikalcev in liberalcev, pravi dalje pisatelj, bi ne bilo mogoče mestjanov za narodno reč pridobiti. Jaz pa vprašam, koliko smo jih pa zdaj pridobili? Nam je treba slovenskih šol in uradov, treba nam časa, potem bo tudi meščan pridobljen, ko bode spoznaval, da ima tudi slovenski jezik veljavo. Vaš kmet ne bo nemškega jezika terjal, ko bode videl, da isto lažje se slovenskim opravi.

Kar se šolstva tiče, bode to vprašanje najbrž moralo še nerešeno ostati, ker izobraženci se moramo za moderne šole potegovati, klerikalci pa tudi ne bodo hoteli popustiti. Tudi tu bode čas za nas naprednjake delal.

Na dalje misli pisatelj članka od 3. novembra, da bi po spravi slovenska mladina indiferentna postala. Gospodine krivo merite. Mladina bode zopet živahna, ko se bode začelo se zedinjenimi močmi delati tudi na literarnem polju.

Kdor se pa snide s Hrvati izprevidi, da ti najprej zato za nas simpatizirajo, ker smo Slovani, to kaže „Obzor“, ki se kakor je „Slov. Narod“ tudi omenil, veseli inanguriranega pomirjenja. Govor dr. Coste,

pronosiranega klerikalca, je bil pri zadnji zagrebški svečanosti vse eno navdušeno sprejet pri liberalno-narodnih Hrvatih. Veljalo je navdušenje naši stvari, ne osobi. In to je prav.

Prav pa imate g. dopisnik, ko pravite, da našim literatom manjka denarne podpore. Ali nij temu tudi nekoliko razpor naš kriv?

Resnica je, da duševni boj ne škodi. Ali kaj hasni Slovakom razpor mej protestanstvom in katoličanstvom, kaj hasne Slovanstvu prepir mej Hrvati in Srbi? Bratovski razpor in strasten boj je zmirom za boritelje poguben in se prej ali pozneje maščuje. Ali nemamo o tem dosti žalostnih dogodkov v naši nesrečni zgodovini? Boj naj nam bistri um! Kakor da bi nam manjkalo boja, boja proti smrtnemu sovražniku. Le tedaj se bode naš narod zoperstavil germanizaciji, ko bode v narodnem duhu omikan, kadar zadobi narodno čestičutje, narodno zavednost in narodni ponos. K temu mu pripomerimo se zedinjenimi močmi. Mladina pa bode gotovo prva šla z veseljem na častno delo. Tedaj: videant consules!

Dolénjska in Loška železnica

z ozirom na Adrijsko in Črno morje.

Spisal V. C. Supan, prvosednik trgovinske in obrtnijske zbornice Kranjske.

(Konec.)

Po daljšem razgovoru se je o tem navetu glasovalo imenoma po zbornicah, in sprejet je bil od 15 zbornic, a zavrglo ga je 5 predlitavskih zbornic. Da nas ne bi kdo napak razumel, zato nečemo nič dalje govoriti o veliki važnosti tega sklepa v prvem avstrijskem trgovinskem zboru; a poudariti nam je, da je Kranjska trgovinska zbornica storila in priredila vse, kolikor je mogla, da bi se najsilnejša narodno-gospodarna vprašanja ugodno ršila za dolénjsko, gorénjsko in notranjsko zemljo. Nova naloga in skrb o tem bode zdaj kranjskim poslancem v državnem zboru.

Žalovati je zelo, da Kranjska trgovinska zbornica na korist narodno-gospodarstvenim stvarim, trgovini in obrtu, posebnou zdaj na korist Dolénjski in Loški železnici, 1)

1) Da se ne bi nam pozneje kaj oponosilo, zato smo prijatelje Loške železnice dolžni o tej železnocestni érti opozoriti na zapisnik redne seje, v Tržaški trgovinski in obrtni zbornici bivši 4. dan avgusta letos, kateri je razglašen v novinah „Triester Zeitung“ 13. avgusta v 185. št. Iz tega zapisnika se bistro kaže, da slavno borzno poslanštvo in slavná tržaška trgovinska zbornica z nova mislita zastavo vzdigniti za Predel, hotéč slavnemu celokupnemu ministerstvu vpoložiti nujno prošnjo, da bi vlada o tržaški železnici najprvo pred prihodnji državni zbor položila načrtan zakon o železni cesti od Trebiža na Gorico in Trst.

po političnem rédu ne more na Dunaj odpraviti svojega posebnega poslanca, kakor ga more Koroška, Ljubenska (Leoben) in Bukovinska zbornica itd. itd. Če tudi o tem novič svoje milovanje izrekamo s polno resnobo, vendar nas od druge plati navdaja upanja, da volilci po dolenjskih, gorenjskih in notranjskih trgih in mestih, kateri so v družbi s trgovinsko in obrtno zbornico vedno po dva zastopnika pošiljali v državni zbor, zdaj, ko se stvar suče posebno okolo narodno-gospodarnih koristij naše dežele, okolo Dolenjske in Loške železnice, da ti volilci z mirnim in jasnim premislekom stopijo na volišče, ne davši se nikomur nagniti na katero stran koli.

A velika zmota bi bila, misliti, da jaz ki sem na čelu narodno-gospodarnega zastopa trgovinske in obrtne zbornice, premalo uvažujem politična, narodna, družbinska in verska vprašanja. Nikakor ne. Baš te besede objemajo državljansko omiko in določno vprašanje o državnem namenu, in te besede se popolnem strinjajo z narodnim gospodarstvom.

Tudi se mi gotovo oprostí, če sem od svoje prave stvari v tej knjižici malo v stran odskočil, baš zdaj v tako važnem hipu pred volitvami v državni zbor, posebno zato, ker bi jim nikakor ne moglo na misel priti, svoj trdni in določeni program na tem mestu razglasiti, o političnih, narodnih, družbinskih, narodno-gospodarnih in verskih vprašanjih.²⁾

A kar se tiče Dolenjske in Loške železnice, dozdeva se dolžnost baš meni, ki sem prvosednik trgovinske zbornice, da volilce državnega zbora z največjo resnobo opomnim, koliko stoji do tega, da v državni zbor poleg drugih pošljejo take može, kateri bodo za največje narodno-gospodarne koristi naše dežele povsod delali, ter jih najkrepkeje zastopali, s polnim razumom in s potrebno sposobnostjo.

Nemec o Jugoslovanih.

Vajeni smo Slovani od Nemcev le psovani biti kot „inferiore raçe“, kot „kulturfeindlich“, kot „slavische kariathydenhäupter“ in celo list ljubljanskih nemškutarjev „Tagbl.“ se drzne posmehovati o „diese edle slovenische nation“. Čajmo kaj pravi enkrat pošten in učen mož, profesor Gneist iz Berlina o Jugoslovanih posebno o Hrvatih. On piše v „A. Allg. Ztg.“: „Posebno nemških simpatij so vredne kulturne želje in hrepenenja teh (jugoslovanskih) rodov, ki so vsakako najbolj za izobraženost sposobni mej velikim slovanskim narodom.“

„Cerkvene razmere na Hrvaškem dozda niso nasprotovale tem zahtevam, nego le še marsikako plodonosno počenje podpirale. Poleg katoliškega veroizpovedanja s svojimi bogatimi škofijami in lepo plačano duhovščino je še edino veroizpovedanje v deželi, pravoslavno.“

„K prvemu se priznava z vojaško krajino vkup, nekaj čez 1.300.000 ljudij, slednej pa Mi denes o tem ne izpregovorimo besedice dalje.“

²⁾ Če sem v poslednjem deželnem zborovanji, da-si zelo težko, a vendar stopil izmed deželnih poslancev, ker sem popolnem preverjen, da neposredno izvoljeni državni zastop edini ustreza pravemu samozakonju dežel, to nisem za las izpremenil svojih zmirom istih in enakih znanih mislij o politiki in o narodnosti; a ker sem natančen mož, zatorej obljube nisem smel prelomiti, da mi značaj ostane čist.

300.000, vsa druga verska izpovedanja se kar izgube.

„Duhovščina, kakor sploh drugje v Avstriji se naredbam državnim nij dosti upirala. Res je, da nove šolske postave, ki uvažajo vse šole z ločenim veronaukom pod vodstvom in nadzorstvom državnem, nijso bile duhovščini po godu, vendar principijalni upor nij bil nasledek tega.“

„Duhovščina ne stoji samo pri narodni stranki, nego na čelu narodnega gibanja kulturnega. Jezuitski misijoni in uprave prejšnjega škofa hrvaškega se nijso mogle ukoreniniti v narodu. Sedanji nadškof zagrebški je eden najmiroljubnejših in blagovoljnejših cerkvenih knezov. Škof Štrosmajer je najmarljivejši pospeševatelj in gojitelj znanosti in umetnosti v deželi. Ultramontanske stranke v nemškem smislu nij in je tudi na Ogerskem le slabo zastopana. Tako so tedaj dan denes te slovanske dežele le redek vzor cerkvenega miru in sprave.“

„Na vse take načine je novejši kulturni čin Jugoslovancov res impozantno napredoval.“

Narodno-izobraževalnim zavodom darovane svote, smatra Gneist, kot pravo merilo za učeči nagon narodov, posebno pri pičlem denarnem stanju državne blagajnice, in kar še za deželno samostalnost ostaja, kajti Gneist je tudi zapazil, da so se premožni deželni velikaši javnemu sodelovanju skoro odtegnili.“

Dalje se pa omenjajo vsi narodni izobraževalni zavodi, ki so večinom poimenovani po možeh, kateri so take ustvarili, mej njimi biskup Štrosmajer zavjema prvo mesto, čegar ime je „kot ono pogumnega zastopnika svobodne vede pri vatikanskem zboru tudi na Nemškem v živem spominu in nepozabljeno.“

„Iz vseh tu navedenih stvari“ piše prof. Gneist dalje „je razvidno, da se je odprtost vsenčilišča, premenilo v narodni praznik, ki se je slavil v najmanjših občinah z zvonjenjem in božjo službo, kot narodna slavnost. Isti način proslave bi bil uže dokaz, da živi pri teh narodih resno hrepenenje po izobraževanju, ako bi vztrajno delovanje in velikanke žrtve, katere so se prinašale v prosep teh zavodov ono slavo še ne presegale.“

„Slavnostni govori in napitnice v razno-terih slovanskih narečjih so plameteče učinkovale na poslušalce, kar je pri magjarski žurnalistiki naredilo neprijetni vtis, vendar iz nepristranskega stališča smatrano, je to le naravno a opravičeno.“

„Od nemške strani tedaj zaslužijo te resne a vztrajne dihtivosti po ljudske izobraženosti res najiskrenejšje simpatije“ — pravi Nemec iz severja, a tukajšnji Nemci zasmehujejo taka naša prizadevanja!

„Deželo in narod obdarila je priroda prebogato. Novo univerzitetno mesto, v malebnem, rodovitnem kraju, je postalo v minolem desetletji eno najkrasnejših in čistejših provincijalnih mest, kakoršnih baš ogerskega kraljestva polovica nijma mnogo. Večina nemških univerz bi mogle Jugoslovancem zavidati tako krasno stolico mu z.“ —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. novembra.

V klubu nemških državnih poslancev stranke „fortschritt“ je Güllerrich pred-

lagal vlado pozvati naj ona po izkustvih zadnjih let politično administracijo premeni in sicer tako, da se avtonomija občin varuje.

Na **Hrvaškem** se morajo menda uže malo bati, da bi Magjari ne maščevali se zaradi premrlega sprejema ob odprtosti univerze, kajti sam sekcijski šef Jovan Živkovič, banova desna roka, je stopil z vladnega stola doli in šel mej novinarje, ter v „Agrar Ztg.“ od četrtega v dolžjem članku Magjare tolaži, da nij tako hudo i. t. d.

V **Ogerskem** zboru je bil 3. nov. sprejet pri posvetovanji nove volilne postave proti volji Deakovcev, katerih je bilo premalo navzočnih, predlog Simonyijev, da sme vsak voliti, ki predsedniku volilne komisije dokaže, da je zaostalino svojega davka plačal. Samo dva glasa večine je ta predlog imel.

Vnanje države.

Ruski car se vrne iz Livadije in pride 18. novembra v Carskoje selo pri Petrogradu.

Francoski „Moniteur“ razpravlja, da nij slabo čvanje francoske meje krivo, da karlistični upor tako dolgo traje, nego zmešnjave v Španiji, ki so vsled mnogih revolucij nastale in vojna nemoč španjske vlade.

V časniku „Pays“ pozivlje Cassagnac MacMahonovo vlado, naj se z bonapartizmom sprijazni, sicer se bonapartovci od vlade ločijo in septenat ne more brez njih obstati.

Iz **Strasburga** se poroča, da je nemški cesar ukazal za Elsas-Lotaringijo narediti posebni deželni odbor. Nemci se hvajajo, da germanizacija Francozov v teh deželah dobro napreduje in ta „humanni“ in „kulturni“ narod je jako vesel tega modernega barbarstva raznarodovanja in mejnarodnega posilstva.

V **nemškem** državnem zboru v Berlinu je bil 4. nov. govor o srebru in zlatu. Vladni zastopnik je povedal, da ne manjka srebra, ne zlata. Srebrnega denarja nemškega je za 300 milijonov v teku.

Hanoveranski odstavljani kralj bode preživel v Parizu, kamor je uže prišel.

Angleška vlada presoja predlog, pod morjem preliva Calais, ki loči Francosko od Anglije, prekopati podzemeljski tunel za železnico. Velikanska misel.

V **Ameriki** so zdaj volitve v kongres. Republikanci in demokrati so do zdaj precej enaki v moči. — V Alabami je pri volitvi prišlo do boja mej belci in zamurci (nekdanjimi sužnji). Pet zamurcev je ubitih, 15 ranjenih. Tudi pet belih je ranjenih.

Dopisi.

Iz Maribora 5. nov. [Izv. dop.] (Slomšekov spomenik.) Deset let v kratkem mine, kar se je v mariborskeji čitalnici, ondaj najsijajnejšje vseh domačih društev, vzbudila prelepa misel, preskrbeti vladiki Slomšku dostojnega spomenika. Nij pa ta misel ostala jalova, kakor mnogo drugih lepih narodnih idej, nego dobila je za kratka jako stvarno podobo v visokej svoti nabranega po vsem Slovenskem, da! rekel bi po vsem slavenskem Jugu kapitala, kateri denes uže presega čisto gl. 5300. Dalje časa je preteklo, kar pa morebiti nij baš na škodo bilo stvari samej; kajti je koprena pozabljivosti mnogo tega mej tem časom prekrila, dok se je prestopilo k resnej izvršitvi namena, in evo! prvi krepki korak je včeraj v tem oziru storjen: ožji odbor je pretresel in naznačil pot postavljenja tega spomenika čisto natanko, in če bode pomnoženi odbor ta črtež odobril in slučaj ničesar ne spači, ondaj je izvršenja mnogo zaželenega

spomenika v kratkem pričakovati. — V zasiedanju, kateremu je predsedoval prof. J. Pajk, in v katerem so se udeleževali gg.: dr. Sernec maj., kanonik M. Glaser in prof. Šinko, bile so naslednje točke in to vse enoglasno odobrene. Denar naj se naloži v mariborski hranilnici; dr. Sernec se potrdi za blagajnika in varuha hranilnične knjižice; spomenik naj se postavi v stolnej cerkvi v Mariboru; vis. knezoškofijstvo naj se naprosi za prostor nasproti biskupovem sedežu pred oltarjem (v kar je g. knezoškof privatno uže privolil); naj g. kanonik Glaser preskrbi umetniški načrt spomenika. Kadar bode vse to opravljeno, ondaj naj se odbor pomnoži (v smislu pravil), ter občni odbor v končno potrjenje skliče. Temu odboru naj se vse gornje točke dajo v potrjenje, razve tega pak še sledeče: na pokopališču naj se za Slomščekovo nagrobno napis preskrbi; tako tudi na Ponikvi v Slomščekov rojstveni dom črnomarmelnata tabla zvonaj v steno vzida, da bode na železnico južno vidna; isto tako naj se v cerkvi na Ponikvi podoba Slomščkova (katero g. kanonik Glaser v ta namen daruje) postavi, in končno, ako je količiko mogoče, naj se toliko denarja prihrani, da se more z izdajanjem Slomščkovih izdanih in še neizdanih del prihraniti. — Pomenljivo je bilo pri tem zasiedanju, da se je vse v najlepši slogi in s popolnim razumevanjem tega blagega in za narodno reč pospešnega dela vršilo, kar daje vsemu početju dober omen.

Domače stvari.

— (Kranjska trgovinska zbornica) je vendar razpuščena iz političnih uzrokov. Vsaj nam potrjuje to oficijozna dunajska stara „Presse“, ki piše: „Uže nekaj let sem imenovana trgovinska zbornica, ki po svoji večini iz narodnih elementov sestoji, daje povod pravičnim tožbam. Ne glede na to, da se je na politično polje podala in vladi opozicijo delala, itd.“ — Vemo, ker ta zbornica pošilja dva poslanca v deželni zbor, za to bi vlada rada, da bi nemškutarji v njej večino imeli. Pa ne bodo, ako smo Slovenci složni in se zedinimo za zmožne in dobre svoje kandidate, kar upamo doseči.

— (Pogreb theol. dr. Vončine) v četrtek popoldne je bil velik. Mej pogrebi smo videli brata pokojnega, zagrebškega župana in slavnega predboritelja hrvatske narodne stranke g. Ivana Vončina. Udeležila se je tudi mladina iz realke in gimnazije, (ker je umrl enkrat bil katehet na njej) in iz dežele je bilo prišlo mnogo duhovnikov.

— (V Zagorji pri Savi) je ljubljanski škof 25. okt. novo cerkev blagoslovil, 26. pa birmal nad 1300 otrok.

— (Imenovanja.) Sodnijski adjunkt Ant. Rožnik pride iz Trebnjega v Litiijo, sod. adjunkt dr. Karel Gestrin iz Senožčega v Loko, sod. adjunkt Raimund Švinger iz Loža v Radovljico, dalje avskultanta Püchler in Fr. Rizzi za adjunkta v Planino.

— (Iz Rajhenburga) se nam piše: V četrtek dne 12. t. m. ima učiteljsko društvo za okraje Kozje, Sevnica in Brežice v Rajhenburgu svoj shod. Na dnevnem redu je mej drugim volitev novega odbora.

— (Posojilnica v Šoštanji) je vsled odloka c. kr. okrožne sodnije v Celji na podlogi za družne pogodbe od 1. junija 1874 v register za zadruge vknjižena. Firma zadruge se glasi: „Posojilnica v Šoštanji, registrirana zadruha z neomejenim poroštvom.“ — Spar- und Vorschussverein in Schönstein, registrirte Genossenschaft mit unbeschränkter Haftung.“ — Šoštanjska posojilnica dela z prav dobrim uspehom in želeti je, da se vendar kmalu še več posojilnic po Slovenskem ustanovi.

— (Iz Maribora) se poroča, da je deželni poslanec Reuter ustanovil štipendijo s kapitalom 600 gld. za sirote mej šolarji.

— (Vrankska narodna čitalnica) naznanja, da se vtorek 11. novembra t. l. ob 7. uri zvečer začne streljanje s puščami na tarčo in bode redno vsak vtorek. Vsi čestiti udje so uljudno povabljeni.

Odbor.

— (Iz Trsta) se nam 5. nov. piše: Beseda v naši mestni čitalnici se je zaradi obširnosti odložila na soboto 14. t. m., ker bode igra jako zanimiva, kakor tudi uže znani pevski zbor. Nadejati se je jako veselega večera. Častiti udje naj se blagovolijo obilno udeležiti.

— (Zastopanje narodnih učiteljev) v štajerskem deželnem šolskem svetu. „Slovenski učitelj“ piše: Spomladi 1875. l. neha 6letna opravilna doba našega deželnega šolskega sveta. Imenovali se bodo novi udje. Zastopnike učiteljstva imenuje po predlogu učnega ministra cesar sam. Zdaj nema narodno učiteljstvo v njem svojega zastopnika. Zavoljo tega je bil Petz-ov predlog v zadnji dež. učiteljski skupščini, da se pri tem imenovanju tudi na narodno učiteljstvo ozira, na pravem mestu. Gospod Petzov predlog je še dalje segal, namreč na to, da naj bi se slavna vlada pri novem pretresovanju šolske postave o nadzorstvu za to potrudila, da bi štajersko učiteljstvo v deželnem šolskem svetu imelo dva zastopnika, enega izmed nemškega in enega izmed slovenskega učiteljstva. Tudi ta predlog je bil sprejet. Dobro!

— (Iz Gradca) se nam piše: Dopis iz Celovca v 245. števil. „Slov. Naroda“ v eni stvari nij bil resničen, ko pravi, da bi bil najmer odbor „podpiralne zaloge za slavenske vseučiliščnike“ prepozno svojo prošnjo na deželni zbor poslal, ker poslal jo je prej, kakor kranjskemu in štajerskemu deželnemu zboru, a zboroval je prvi tako dolgo, kot zadnja dva. Tedaj mora uzrok nedovoljenja podpore na nekem drugem kraju tičati, kje? ne vem. Najbrž v mržnji nemških poslancev do dijakov, ki so — Slovenci!

— („Nova avstrijska mera in vaga“.) Ta slovenska knjižica od dr. Močnika pride letos uže v 2. natisu na svetlo, kar je znamenje, da Slovenci radi po dobrih domačih knjigah segajo.

— (Peto „računico“) od dr. Močnika ravno sedaj na slovensko prevaja marljivi učitelj g. Tomšič v Ljubljani; imeli bomo torej v kratkem petero prav dobrih računov v slovenskem jeziku. Omeniti moramo še to, da se bodo Močnikove računnice sedaj po novih načrtih uredile.

— (V Gorici) bodo učiteljske prekušnje 12. t. m.

— (Iz Gorice) se nam piše: Sredo ob 11. uri je padel zidar beleč hišo na „du-

najskem predmestju“ s tretjega nadstropja na ulico. Revez je stal na skozi okno moleči deski, deska je bila prešibka in jedva je dvakrat po zidu potegnil, ko se ugrabne in vrže nesrečneža na ulico. Po dveh strahotnih bolečinah je 40letni mož dušo izdihnil. — Polk Weber je došel k nam v nedeljo opoldne. Vse polno ljudstva je drlo na postajo. Vojaki so večinom Dalmatinci in Istrijski Slovenci. Mej častniki je mnogo rodoljubnih Slovencev z Goriškega.

Razne vesti.

* (Čegavi bodo?) Poleg 300.000 fr. ustanovljenih v ta namen, kdo bi iznašel dobro sredstvo proti strašnemu pokončevalcu vinogradov proti „trani uši“ odkazala je francoska zbornica še drugo nagrado 50.000 fr. onemu, kateremu bi se posrečilo iznači za neseljivo sredstvo proti boleznem, ki pokončava sviloprejk. — Ta bolezen traja uže od l. 1850, in se je takoj razširila po Franciji in Italiji. Kakovi so ti nasledki, je razvidno iz tega — n. pr. pred l. 1850 se je v Franciji na leto pridelalo surove svile (v mešičkah pomerno 25.000.000 kilogramov), 1852 l. pa le 12.000.000 kg.; kar je pa pozneje še več upalo, in v takoj meri, da se niti tretjina prejšnjih let ne pridelala. Vsled tega so se skrčili tudi dohodki mej prebivalci, nekateri štejejo celo na 100 milijonov. Zatorej bi bilo dobro, da se podviza kedo o to odmeno, hvalo bi mu vedele tudi dežele naše, kjer se pečajo s svilorejo.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V soboto 7. novembra 1874.

Privikrat.

IGRA LKA.

Vesela igra v 1 dejanju, po nemški „Die Schauspielerin“ poslovenil V. Eržen.

O s o b e:

Françoise Dumesnil, gled. igralka gđ. Podkrajškova. Luiza, njena kuma — — — — — gđ. Ledarjeva. Dupuis, sodnijski pisar iz malega mesta — — — — — gospod Šušteršič. Alfred, njegov sin, pravnik — — — — — gospod Trnovce. Godi se v Parizu, leta 1750.

Potem privikrat:

Vojaški fantje, mi smo mi!

Solo-prizor s petjem, poslovenil J. Alešovec.

O s o b a:

Janez, prostak domačega polka — gospod J. Noll.

Konečno:

Eno uro doktor.

Burka v 1 dejanju, po A. Reichu poslovenil J. Alešovec.

O s o b e:

Doktor Žerjav — — — — — gospod Jeločnik. Svetovalka Bornova — — — — — gđ. Podkrajškova. Ema, njena hči — — — — — gđ. Ledarjeva. Skrijanec, sluga — — — — — gospod Šušteršič. Ančka, hišna — — — — — gđ. Gornikova. Sedlač, poštni voznik — — — — — gospod Jekovec. Plesnik — — — — — gospod P. Kajzel. Vetrnik — — — — — gospod Eržen. Lekarski učenec — — — — — gđ. Nagelnova.

Kasa se odpre ob 1/2 7. uri. — Začetek ob 7. uri zvečer. Prihodnja slov. predstava bo v soboto 14. novembra 1874.

Za dame!

(Primerno za božična darila.)

Ker ravno popotujem tu skozi v Trst, ostane tu le kratko dobo, da bi podučevala v izdelovanju slavnoznanih

Stahljevih cvetličnih izdelkih iz papirja.

Brez vsacega nastroja. Tečaj traja 4—6 ur. Cena enega tečaja 5 gold., privatne ure 7 gold. Za šole in privatne učilne zavode je cena znižana! Oglasiti naj se vsakdo takoj blagovoli v mojem stanovanju v novejši Reherjevi hiši (Gradišče št. 17), 1. nadstropje, ker sem tu le na kratko dobo; predloženi so tudi vzorci (muštri). S odličnim spoštovanjem

Klara Stahl-ova.

